

ကုတေသနမြိုင်သာသန္တရိုင်သာစာသင်တိတ်
ပစာနှုန်းယတဆုံးတော် ဦးသာသန့်
သာသနခဲ့လွှာခဲ့ယူ-ပိန့်ယပါ့ဗြိုင်ပါရွှေ
အုပ္ပယာဝန်ပါဝဏေပျိုးထ
၏

ညီဝါဒတယာ ဓမ္မဒေသနာများ

(ဓမ္မဒါန)

မြန်မာသူ့ရွှေ ဘဂ္ဂာ သာသနတော်နှစ် ၂၁၁၂ ၁၄၀၅ ၂၀၁၉

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ပေါနိယဂ်တရား (၅)ပါး	၁
ဝိပသုနာဆိုတာ အရှုံးကိုမှတ်	၃
ဘဝမှုလွှတ်မြောက်ကြောင်း	၅
ဒုက္ခကိုမဖြစ်စေတတဲ့ ကံတရား	၅
ထူးတဲ့အမြင်ဟာ ဝိပသုနာ	၆
ဝိရိယရှိရမယ်	၆
ဖြစ်ကြောင်း (၇)ပါး	၇
တရားအားထုတ်တဲ့အခါ	၁၀
ပေါ်တာကိုပဲမှတ်	၁၁
မျှော်လင့်ချက်လည်းရှိရမယ်	၁၂
အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ဖောင်းပိန်	၁၂
အာရုံနှစ်မျိုးနှင့် ရှုံးမှတ်မှု	၁၃
ပညတ်နှင့် ပရမတ်	၁၃
ဝိပသုနာတရားဆိုတာ	၁၄
တရားရထားမှဖြစ်မယ်	၁၅
မှတ်နိုင်လျှင် ဉာဏ်ပေါ်မှာပဲ	၁၆

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
တရားတိုးတက်တယ်ဆိုတာ	၁၃
အသိခက်သောတရား	၁၈
အရှင်းကိုပင် အယဉ်နှင့်ပြင်	၁၉
အထက်ရောက်လေလေကောင်းလေလေ	၁၉
အတွယ်နှင့်အပယ်	၂၀
ပါတ်ခွဲမနေနှင့်	၂၀
ဘက်မျက်စိနှင့်မြင်အောင်လုပ်	၂၁
ပစ္စာဖွန်တည့်တည့်ရှု	၂၂
ပီရိယအပေါ်မှာမူတည်	၂၃
သတိရှိလျှင် မှားမှန်းသိ	၂၄
ခန္ဓာငါးပါးအပြစ်မြင်ဖို့ပဲ	၂၅
ယောဂါဆိုတာ ရှုမှုတ်ဖို့ပဲ	၂၆
မီးပုံအတွင်း လောင်စာသွင်း	၂၆
စက်မသုတ်	၂၇
ခြေတစ်လှမ်းမှာပါဝင်တဲ့သဘောတရား(၆)မျိုး	၂၈
တရားရှုမှုတ်ရာဝယ်	၂၉
သိနေတာဟာ တရားတိုးတက်နေတာ	၃၀

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဖောင်းပိန်ပျောက်	၃၀
ခွေးကိုကြီးနှင့်ချည်သလို	၃၁
ရအောင်မှတ်ပါ	၃၂
အိပ်နည်း (၄) မျိုး	၃၃
ကြက်ဥ , ဥပမာ	၃၄
တရားနှင့်စပ်၍မိန့်ကြားချက်	၃၅
ဉာဏ်အတူ-အစစ်	၃၆
ဒုက္ခနှင့်ရင်ဆိုင်ရမှု သုခရမယ်	၃၇
တရားဆိုတာ မှတ်နေရတာ	၃၈
ဝေဒနာဆုံးလျှင် တရားရ	၃၉
ကြိုတင်မခန့်မှန်းနိုင်သောတရား	၄၀
အကြောင်းမှန်မှအကျိုးမှန်	၄၁
ဒါနပြုတယ်ဆိုတာ	၄၂
ရွှေးချယ်ပြီး လျှော့ဒိန်းဖို့လို	၄၃
အသိနဲ့အကျော်	၄၄
သတိတလုံး အရေးကြီးဆုံး	၄၅
ဆောင်ပုဒ်လက်ာများ	၄၆

နိဒါန်း

မြတ်ပုဒ္ဓသည် လူ, နတ်, မြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အား
ပစ္စွာဖွန်, သံသရာနှစ်ဖြာသောအကျိုးစီးပွားအလိုင်း
အဆုံးအမတရားအသနာတော်များကို ဟောကြားပြသ
ဆုံးမတော်မူခဲ့ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမ
သာသနာတော်မြတ်ကြီးသည်လည်းကောင်းလူ့ဘောင်
လောကအဖွဲ့အစည်းသည်လည်းကောင်း အစဉ်အမြ
တိုးတက်၊ ကြီးပွားနေခြင်းသည် မြတ်ပုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမ
ဉာဏ်များနှင့် သူတော်ကောင်းတို့၏ သွန်သင်လမ်းညွှန်
မှုများကြောင့်အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်စွာဘုရား ပရီနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသည်
နောက် မြတ်စွာပုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမတရားတော်များကို
သံယာတော်အရှင်သူမြတ်တို့က ပုဒ္ဓအလိုင်းတော်ကျ
ဆက်လက်သွန်သင်ညွှန်ကြားပြသဆုံးမတော်မူခဲ့ကြ၏။
ထိုကြောင့်ပင် မြတ်ပုဒ္ဓ၏အဆုံးအမတရားတော်များ

သည် မပျောက်မပျက် ယနှစ်ထက်တိုင် တည်ရှိနေခြင်း
ဖြစ်သည်။

ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂအငြက်ထား၍ လည်း “အဟံ န
စီရင်ကော့၊ မယံ ပန် သာသန ဘိက္ခာသံပေါ့ ပတိုင်ဟို
သေတိ” - ငါဘူရား၏ အသက်တော်သည် ကြာမြင့်စွာ
မတည်၊ ငါ၏အဆုံးအမသာသနာသည် တပည့်သံပော
တော်များအပေါ်၌သာ ကြာမြင့်စွာ တည်ရစ်ပေအဲဟု
ဆိုထားပေ၏။

ကုံကော်မြိုင် သာသနာရိပ်သာစာသင်တိုက်၊
ပဓာနနာယကဆရာတော်သည် မိမိ၏ကျောင်းတိုက်
ကြီးကို မတည်ထောင်မိ ရန်ကုန်မြို့၊ မဟာစည်သာသနာ
ရိပ်သာကြီး၌လည်းကောင်း၊ ရွှေတောင်ကုန်းသာသနာ
ရိပ်သာကြီး၌လည်းကောင်း ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ၊ နာယက
ဆရာတော်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ပြီး ပြည်တွင်း၊
ပြည်ပ ယောဂီများကို တရားတော်များ ဟောကြားပြုသ
ဆုံးမတော်မူခဲ့ပါသည်။

ကုံကော်မြိုင် သာသနာရိပ်သာစာသင်တိုက်
 ကြီးကို တည်ထောင်ပြီးနောက် ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်
 ကျ ပရိယတ္ထိသာသနာတော်နှင့် ပဋိပတ္ထိသာသနာတော်
 မြတ်ကြီး အစဉ်သဖြင့် တည်တဲ့ပြန်ပွားစေရန် စာသင်
 သား သံယာတော်များ မွေးမြှော် စာပေပရိယတိပို့ချ
 ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိပတ် သာသနာတော်ကြီး
 ပြန်ပွားစည်ပင်စေရန် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပယောဂါများကို
 ဂိပသုနာတရားတော်များကို ညွှန်ကြားပြသခြင်းဖြင့်
 လည်းကောင်း သာသနာပြုတော်မူလျက်ရှိပါသည်။

ယခုစာအုပ်၌ပါရှိသော ဆရာတော်၏ လိုဂင်း
 တိရှင်း ပြုဝါဒစကားများသည် တရားလုံးဝ အားမထုတ်
 ရသေးသော ယောဂါများ၊ အားထုတ်နေဆဲယောဂါများ
 အတွက် အလွန်တရာ့မှ သိသင့်သိတိုက်သော လမ်းညွှန်
 ချက်များဖြစ်သည့်အတွက် ယောဂါတိုင်းလိုလို ဖတ်ရှု
 မှတ်သားသင့်သောစာအုပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။
 အချုပ်ဆိုရသော ဆရာတော်ဘုရားဟောကြား

တော်မူသော ထိုထိုတရားဒေသနာတော်များမှ ကောင်း
နှီးရာရာထုတ်နှတ်၍ ယောဂါအများသိရှိနားလည်စေရန်
အတွက်လည်းကောင်း၊ သိသည့်အတိုင်း ကျင့်ကြံ့ပွား
နိုင်စေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ စာရွှေသူတို့၏ ပစ္စဖွန်
သံသရာနှစ်ဖြာသော အကျိုးစီးပွားဖြစ်ထွန်းတိုးတက်
စေရေးအတွက်လည်းကောင်း ရည်ရွယ်၍ ၅၅ 'အိပ်ဒေ
ကထာဓမ္မဒေသနာ' စာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်ရ^{၁၁}
ပါသည်။

အရှင်နန္ဒသာရ

(စာချေကထိက)

ကုံကော်ဖြိုင်သာသနာ? ရိုပ်သာစာသင်တိုက်။

တဲ့တော်မြိုင်သာသနုပိုင်သာစာသင်တိက်
ပစာနှုန်းထားတွင်တော် ဦးသာသန ၏
ညီဝါဒတယာ ဓမ္မဒေသနာများ

ပစာနိယဂီတရား (၅) ပါး

တရားအားထုတ်သူတို့ ပြည့်စုံရမဲ့ တရားငါးပါး
ရှိတယ်။ အဲဒီငါးပါးက-

- I။ မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့ သွားသွားတော်နှင့် အရဟံ အစ
ဘဂဝါအဆုံး ရှိတဲ့ ဂုဏ်တော်တွေအပေါ်မှာ
ယုံကြည်တဲ့သဒ္ဓိတရားရှိရမယ်။
- II။ အနာရောဂါကင်းရှင်းပြီး ကျေန်းမာခြင်းနှင့်ပြည့်စုံ
ရမယ်။ အစာကို ကြေညာက်စေနိုင်တဲ့ မပူးလွန်း
မအေးလွန်း အလယ်အလတ်ဖြစ်ပြီး တရားအား
ထုတ်ဖို့သင့်လျဉ်တဲ့ ဝမ်းမီးရှိရမယ်။ ဒါကို ကျေန်း
မာခြင်းလို့ ဆိုရတယ်။

J + ဉာဏ်ကတေသနများအသနာ

- ၃။ မကောက်ကျစ်မစဉ်းလဲရဘူး။ မူယာမှာယာမများ
ရဘူး။ ဆရာ (ဘုရားရှင်) အပေါ်မှာရော၊ ပညာ
ရှိတဲ့ သီတင်းသုံးဖော်တွေအပေါ်မှာရော မလျည့်
စားဘဲ ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ပိမိမှာအပြစ်ရှိလျှင်
ဝန်ခံဖော်ပြရတယ်။
- ၄။ အကုသိုလ်တရားတွေပယ်ရှားဖို့ ကုသိုလ်တရား
တွေပွားများဖို့ အမြှတ်မ်းအားထုတ်တဲ့ပိရိယရှိရ
တယ်။ ကုသိုလ်ကိစ္စမှာ ပိရိယကို မလျှော့ချေရဘူး။
- ၅။ ဉာဏ်ပညာရှိရတယ်။ အဖြစ်နှင့်အပျက်ကို ထိုး
ထွေးသိမြင်နိုင်တဲ့ လောဘဒေသစတဲ့ ကိုလေသာ
တွေကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးနိုင်တဲ့ ဝန်ခုက္ခ၊ ကိုလေ
သာခုက္ခတွေကို ကုန်စေနိုင်တဲ့၊ ဖြူစင်မြင့်မြတ်တဲ့
ပိပသာနာဉာဏ်ပညာနဲ့ ပြည့်စုံရတယ်။
- ဒီအဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံလျှင် တရားထူးရဖို့
သေချာပြီ မကြာတော့ဘူး။ ပြည့်စုံအောင်သာ ပုံမှန်
ကြီးစား။

ယုံကြည်ကျန်းမာ (ဖြောင့်စင်း) စွာဖြင့်
လွန်စွာအားထုတ် နာမ်နှင့်ရှုပ်ကို
ဖြစ်ချုပ်သိမြင် ဤငါးအင်
မဂ္ဂိုလ်ရုကြောင်းတည်း။

ဝိပဿနာအောင် အရှင့်ကိုမှတ်

တရားလိုလားသူတိုင်း မာန်မာနကို ပယ်ရ^၁
တယ်။ မာနရှိနေလျှင် သမာဓိမဖြစ်နိုင်ဘူး၊ တည်ကြည်
မူ သမာဓိမရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့သန္တာန်မှာ ဝိပဿနာပညာ
မပေါ်နိုင်ဘူး၊ ပညာဆိုတာ သမာဓိရှိမှုဖြစ်မယ်။

မေ့လျှော့နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့သန္တာန်မှာလည်း
သမာဓိတရားကမတည်နိုင်ဘူး၊ မေ့လျှော့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆို
တာ စကားပြော၊ စကားများ၊ ဝိရိယမရှိ၊ အဆောင်
ကူး၊ တရားမမှတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်။

သမာဓိဆိုတာ အာရုံတစ်ခုအပေါ်မှာ စူးစုံက်
နေတဲ့သဘော၊ မှတ်တိုင်း စု-ရပ် တည်ကြည် ဒြစ်ဝပ်

၄ + ဉာဏ်ပေါင်ကတာမွှဲအသနာ

ပြီးနေတယ်၊ ဝိပသုနာဆိုတာ မရှိတဲ့တရားကို မရှာရဘူး၊ မရှိတဲ့တရားကို ရှိအောင်မလုပ်ရဘူး၊ အရှိကိုပဲမှတ်၊ မရှိတဲ့တရားကိုလိုက်ပြီး မမှတ်နှင့်၊ သမာဓိဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဝေအနာပေါ်လို နာတာမှတ်တဲ့အခါ ပိုနာတယ်
လိုထင်ရတယ်၊ ပိုနာတာမဟုတ်ဘူး၊ ပိုပြီး ထင်ရှားလာတာ၊ ချုပ်သွားတာလည်းသိရမယ်၊ အာရုံနှင့်စိတ် ကပ်နေလျှင် ကိုလေသာမဖြစ်ဘဲ သမာဓိဖြစ်နေတယ်။

တရားထူးကိုလိုလားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း အာရုံငါးပါး
မလိုက်စားနှင့်၊ လိုက်စားလျှင် ကိုလေသာတွေပေါ်လာတယ်၊ အာရုံနှင့်တွေ့တိုင်း ဝိပသုနာမရှုလျှင် ကိုလေသာတွေ ပေါ်လာတယ်၊ ရှုလျှင်တော့ ကိုလေသာတွေ မပေါ်ဘူး။

ဘဝမှ လွှေတ်မြောက်မကြောင်း

ဂိပသုနာရှိနေတာတောင်မှ လောဘ၊ ဒေါသ၊
မောဟ၊ မာနတွေ ဖြစ်လာတတ်တယ်။ ရှိုးရှိုးနေတာဆုံး
မပြောနှင့်တော့။ ဂိပသုနာကို ရှုမှုတ်တဲ့ကုသိုလ်ကံဆုံး
တာ ဘဝမှလွှေတ်မြောက်ကြောင်း ကံဘဲ၊ ကိုလေသာကို
ပယ်တယ်ဆုံးတာ ဂိပသုနာနှင့်ပယ်ရတယ်။ ဂိပသုနာ
ရှုရင်းတောင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေ ဖြစ်လာ
တတ်သေးတယ်။ ရှိုးရှိုးနေတာဆုံးလျှင် မပြောနှင့်တော့။

ခုက္ခကို မဖြစ်စေတော်တဲ့ ကံတရား

သညာ၊ ဝေဒနာ၊ ဝိညာက်၊ ချုပ်ဆုံးမှ နိဗ္ဗာန်
ရမယ်။ ဘဝကို ဖြစ်စေတတ်တာက ကမ္မ၊ ကံရှိုလျှင်
ဘဝရှိတယ်၊ ဘဝရှိလျှင် ဒါ့၊ နာ၊ သေ ဆုံးတဲ့ ဒုက္ခရှိ
မယ်၊ ကံကုန်လျှင် ဘဝဆုံးတာ မရှိတော့ဘူး၊ ဘဝမရှိ
လျှင် ဒုက္ခဆုံးတာ မရှိတော့ဘူး။ ဒုက္ခကိုမဖြစ်စေတတ်
တဲ့ ကံတရားဟာ “သတိပဋိန်”ပဲ။

၆ + သူတဲ့အကထာမွှဒေသနာ

လူးတဲ့အမြင်ဟာ ဝိပဿနာ

ကာမဂ္ဂ၏ဆိုတာ ဘီလူးနှင့်တူတယ်၊ တက္ကာ
ဟာ ဘီလူးနှင့်တူတယ်၊ တက္ကာဆိုတဲ့ ဘီလူးဝင်ပူးတော့
ရူးနေတာ၊ ရူးနေတဲ့အခိုက် အမှန်ကိုအမှန်အတိုင်း မသိ၊
မမြင်နိုင်ဘူး။

'အမှန်မြင်' ဆိုတာ အရိယာနယ်ပယ (ဝိပဿနာ
နယ်ပယရှုထောင့်) က ကြည့်လျှင် ရုပ်နှင့် နာမ်ပရှိတယ
လို့ မြင်တဲ့အမြင်ကိုပြောတာ၊ ပုထုဇ္ဈနယ်ပယက ကြည့်
လျှင်တော့ ငါ၊သူတစ်ပါး၊ ယောက်ဗျား၊မိန်းမလို့ အများ
မြင်နေကြတယ်။

ဝိရိယရှိရမယ်

တရားအားထုတ်တဲ့အခါ ထက်မြေက်သော ဖွဲ့
လုံးလ၊ ဝိရိယရှိရမယ်၊ ဝိရိယရှိမှ တရားရနိုင်မယ်၊
သူတော်ကောင်းတရားအားလုံး ပြည့်စုံဖို့ဆိုတာ ဝိရိယ
ဟာ ပစာနပဲ။

ဖြစ်ကြောင်း (၄) ပါး

တရားသိတယ်ဆိုတာ လွယ်တာမဟုတ်ဘူး။

အကျိုးဆိုတာ အကြောင်းပြည့်စုံမှ ပေါ်တယ်။

၁။ တရားနှင့်စပ်ပြီး မသိလျှင် မေးမြန်းရတယ်၊ မေးမြန်းမှ အသိဉာဏ်ပေါ်လာတယ်၊ အထင်ကြီးနေလျှင် ကျွမ်းပြန်တတ်တယ်၊ တရားစစ်တယ်ဆိုတာ မာန်လျှော့နေတာ။

၂။ ဝတ္ထုသန္တရှင်းစင်ကြယ်ရတယ်။ (အဖွဲ့အစည်းမဟိုခွဲ)
အဖွဲ့အစည်းမှ တရားမှတ်နိုင်တယ်၊ ကျွမ်းမှ သန္တရှင်းမှ တရားမှတ်နိုင်တယ်၊ ဗဟိုခွဲက အဝတ်အစား၊ ခြင်ထောင် စသည်တို့ကို သန္တရှင်းသပ်ရပ်စွာထားရတယ်၊ လက်သည်းခြေသည်းတွေကို လည်း ညှပ်ရတယ်။

အလှဆိုတာဟာ ယောဂါနှင့် တြေားစီဖြစ်ပေမဲ့ ဝတ္ထုမသန္တရှင်း မစင်ကြယ်လျှင်တော့ ရှုပ်ခန္ဓာ

၈ + သုတေသနကတ္ထမွှဲဒသန

ကိုယ်မှာ မြှုနေတဲ့ စိတ်စေတသိက်တရားလည်း
မသန့်ရှင်းဘူး၊ နာမ်တရား မသန့်ရှင်းလျှင် ဉာဏ်
ကလည်း မသန့်ရှင်းဘူး။

ဥပမာ - မှန်မီးအိမ်ကလေး မီးခိုးမည်းနေလျှင်
အလင်းရောင် မကြည်လင်ဘူး၊ ရေနံဆီကလည်း
ညှစ်၊ မီးစာကလည်းမဲ့၊ နောက်တော့ ရေနံဆီနှင့်
မီးစာကိုလဲပြီး အဝတ်သန့်နှင့်သူတ်လိုက်တော့
မီးအိမ်ကလေးလင်းလာတယ် အဲဒီလိုပါပဲ။

- ၃။ ကူးနှေးညီမျှရတယ်၊ သဖွားနှင့်ပညာ၊ ဝိရိယနှင့်
သမာဓိ၊ ဝိရိယလွန်လျှင် ဥစ္စစ္စဖြစ်တယ်၊ သမာဓိ
လွန်လျှင် ထိန်မိခွာဘက်ကူးသွားတယ်။
- ၄။ ပညာမရှိတဲ့လူ (ယောဂါ) မိုက်ကို ရှောင်ကြည်ရ^၁
တယ်။
- ၅။ ပညာရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် အမြေယူညှိတဲ့နေရတယ်။
- ၆။ လေးနှုတ်သောတရားကို နာကြားလေ့လာရ^၂
တယ်။

ବାରାତୀନ୍ଦ୍ରିଃବ୍ୟାଵାକ୍ + ୯

୨॥ ମୁଖିତଯତମୁଖୀଷୁଣ୍ଡପ୍ରତିଜୋହିନ୍ଦ୍ରାଂ କ୍ରୂଦ୍ଧକ୍ରତିଗ
ପ୍ରିଃ ତିତିକ୍ଷିତ୍ସତିକ୍ଷିଦିଃତ୍ୟାଃରତାଯି॥

ମେଃମୁଖିଃ, ବାକ୍ଷିତର୍ଦ୍ଦ, ଲୈଲ୍ଲୁଯୁଦ୍ଧ,
ତୃତ୍ୟାଂତିତିତ୍ସତିରା॥
ପଦ୍ମାଷ୍ଟାତ୍ରିନ୍ଦ୍ର, ଲ୍ଲାଙ୍କିଶ୍ରୀଯୁଦ୍ଧ, ଶର୍ଦ୍ଦଶ୍ରିନାର୍କିନ୍ଦ୍ରା॥
ଲ୍ଲାଙ୍କିପ୍ରତିକ୍ରୂଦ୍ଧଃମୃଦଃ, ଶୁଷ୍କଶୁଷ୍କପିଃ
ଜୁଷ୍କକ୍ରୂଦ୍ଧଃଆଦ୍ରଗତ୍ୟା॥

တရားအားထုတ်တဲ့စာ

ရုပ်ရောနာမ်ရော သွက်လက်နေတယ်၊ တရား
အားထုတ်တဲ့အခါ ဝေဒနာ အလျှော့မပေးနှင့်၊ နိုင်
အောင်မှတ်၊ တရားအားထုတ်စ ဦးခေါင်းထဲမှာ လူပ်
လူပ်ပြီးမူးတာ သမာဓိရဲ့ဝေဒနာပဲ၊ စိတ်မထွက်စေရ ဘူး
ပြာလောင်ခတ်ပြီး မမှတ်ရဘူး၊ အာရုံနှင့်မှတ်စိတ်ကိုက်
ညီအောင်မှတ်နေရတယ်၊ ကိုယ်ကြိုးစားသလောက်
တရားမတက်ဘူးလို့ ထင်နေတာ မာနပဲ၊ တရားကတော့
တက်နေတာပါပဲ။

အရှင်အနုရှုခြုံက အရှင်သာရိပုတ္တရာထံမှာ
'တပည့်တော်လောက် တရားအားထုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရှိမှာ
မဟုတ်ဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့များ တရားထူးမရပါလိမ့်မလ'
လို့ လျှောက်တယ်၊ ဒီတော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက
အရှင်အနုရှုခြုံကို 'ငါရှင် အနုရှု - သင်ဟာ ငါလောက်
တရားအားထုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရှိမှာမဟုတ်ဘူးလို့ တွေးတော့

မှုဖြစ်နေတာဟာ မာနပဲ၊ အဲဒီလိုစဉ်းစားပြီး ကိုယ့်ကိုယ့် အထင်ကြီးပြီးမနေနှင့်လို့ အရှင်သာရီပုဂ္ဂရာက ဆုံးမလိုက်တော့ အရှင်အနုရှုခါကလဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးတဲ့မာနကိုပယ်ရှားပြီး တရားသွားအားထူတ်တော့ ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။

ပေါ်တာကိုပဲမှုတ်

တရားလျှောက်တဲ့အခါ အစကနေ အဆုံးတိုင် အောင်ပြောပြရမယ်၊ တစ်နေ့လုံးထိုင်တာမှ ဘာမှာပြောစရာမရှိဘူးဆိုရင် အဲဒီယောဂါမျိုးကျတော့ တရားအား အများကြီးကျနေတာ၊ ဘယ်နာရီမှာ ဘာဖြစ်တယ်လို့ သီးခြားခဲ့ပြီးပြောနိုင်ရမယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါ်မှာ တွယ်တာတဲ့စိတ်မထားနဲ့ တွယ်တာစိတ်ရှိလျှင် ဆင်းရတယ်၊ ပေါ်လာတာကိုပဲ မှတ်မယ်လို့ဆုံးဖြတ်ထား ပထမအချိန် ဝေဒနာပေါ်လာလို့ နောက်တစ်ချိန်ပေါ်လာလျှင် ထိုင်၍ ရမှုရပါမလားလို့ မစဉ်းစားနှင့် ပေါ်လာတာကိုပဲ မှတ်ရတာပေါ့။

၁၂ + သုဝါဒကထာမ္မာဒသန

ဓမ္မရှိလင့်ပျက်လည်းရှိရှုမယ်

သတိ-သမာဓိ အားကောင်းလာတော့ တရား
ပြည့်ဝနိုင်တယ်၊ သတိ-သမာဓိ အားကောင်းလာပြီး
အခြေအနေတွေပြောင်းလဲသွားတယ်၊ သတိ သမာဓိ
အစွမ်းကြောင့် ဉာဏ်အားကလည်းကောင်းလာတယ်၊
အကျိုးကိုသိပ်ပြီးမျှော်ကိုးမူးမရှိဘူးဆိုလျှင် လူဆိုတာ
မှုးမှိန်ပြီးနေတယ်။

အစ၊ အလယ်၊ အထူး ဓမ္မာင်းပိန့်

ဖောင်းပိန့်ရှုလျှင် ကိစ္စအားလုံး ပြီးသွားတာပါပဲ၊
ဖောင်းပိန့်နဲ့သွားလျှင် တရားထင်ရှားတယ်၊ ဖောင်းပိန့်
မှာ စိတ်တည်လျှင် တရားအားလုံးပြီးသွားတာပဲ။

မဟာဓည်ဆရာတော် မင်းကွန်းဆရာတော်ထဲ
မှာ တရားအားထုတ်တော့ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး၊
ဖောင်းပိန့်ပါပဲလို့ သိလာတယ်တဲ့။

အောင့်နှစ်မျိုးနှင့် ရှုမှုတ်မူ

သိမ်မွေ့တဲ့အာရုံကို ရှုမှုတ်တဲ့အခါ စိတ်ထဲမှာ
မထင်ရှားဘဲ ပုံးလွင့်တယ်လို့ထင်ရတယ်။ ကြမ်းတမ်းတဲ့
အာရုံကို မှတ်မှထင်ရှားတယ်၊ အာရုံထင်ရှားရမယ်၊
မှတ်စိတ်ထင်ရှားရမယ်၊ အသိဉာဏ်ကလည်း သွက်
သွက်လက်လက် ထင်ရှားရမယ်၊ မမှတ်လျှင် သမာဓိ
အားက အောက်ပြန်ဆင်းသွားတယ်၊ ရပ်နေလျှင်လည်း
အောက်ပြန်ဆင်းသွားတယ်၊ သမာဓိအားတက်လာ
အောင် ကြီးစားပြီးမှတ်နေရတယ်။

ပညာတ်နှင့် ပရမတ်

ဂိပသုနာရှုတယ်ဆိုတာ ပထမတော့ ပညာတ်
ရှုရတာပေါ့၊ ပညာတ်မှတ်ရင်းနှင့် မေးမြှန်ပျောက်သွား
တယ်၊ ပရမတ္တတရားပေါ်လာလို့ ပညာတ်မထင်မရှား
ဖြစ်လာတာ၊ ဖြစ်ပျက်ဆိုတာ ပရမတ်အစစ်၊ ဖြစ်ပျက်
ဆိုတာမပေါ်ဘဲ မရှုရဘူး၊ ပေါ်မှုရှုရတယ်၊ ဒိမ်ကြီး

၁၄။ + အြင်ခကထာဓမ္မဒေသနာ

ပြီးသွားလျှင် ပြမ်းဖျက်ရသလို ပရမတ္ထပေါ်လာလျှင်
ပညတ်တွေမပေါ်တော့ဘူး၊ သူ့နည်းကို ဘယ်တော့မှ
မှားတယ်လို့မပြောရဘူး၊ ဝါဒမတူတဲ့သူနဲ့ စကားမပြော
ရဘူး၊ သူပြောတာကိုပဲ နားထောင်ရတယ်။

ဝိပဿနာတရားဆိုတာ

ရွှေနောက်သမာဓိဆက်စပ်မှ ဉာဏ်ပေါ်တယ်
စပ်ရုံလေးရှိသေး သမာဓိအားမကောင်းခင် လူရိယာ
ပုထ်ဖျက်လိုက်တော့ တရားကမထူးတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့်
မှတ်ကောင်းနေလျှင် ဆက်မှတ်ရတယ်၊ မှတ်ရင်းမှတ်
ရင်းနဲ့ အာရုံမှုးမှိုန်လာလျှင် နောက်ထပ်ဝိရိယ တပြန်
လောက်တိုးမှတ်၊ စကြံးသမာဓိကိုနိုင်အောင်လုပ်ပေး။

ဝိပဿနာတရားဆိုတာ စိတ်အာရုံနယ်ကျော်း
စေတာ၊ အာရုံများလို့ စိတ်အတွက်များနေတာ၊ စိတ်
တည်လျှင် သမာဓိပညာတွေပေါ်လာပြီး တရားတိုး
တက်သွားတာပါပဲ၊ စိတ်ကိုနယ်ကျော်းအောင်လုပ်ပါ။

တရားရထားမှုဖြစ်မယ်

နှာသီးဖျားမှတ်ဖူးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖောင်းပိန်မှတ်ခိုင်း
တဲ့အခါ မှတ်မရလိုကြိုလျှင် နှစ်ခုလုံးလွှတ်ပြီး ထိုင်ထိကို
မှတ်၊ ရက်မစိုးနှင့်ရဘူး၊ တရားရမှုထွက်မယ်ဆိုပြီး
အစိုးနှင့်ပြုရမယ်၊ တရားက အရေးကြီးတယ်၊ တရား
ရထားမှုဖြစ်မယ်၊ တရားမရသေးလျှင် သံသရာမှာ မော့
လော့တော့။

ဝေဒနာပြင်းထန်နေလျှင် ဝေဒနာကိုလွှတ်ပြီး
ဖောင်းပိန်ကိုပဲမှတ်၊ ဖောင်းပိန်ပေါ်မှာ စိတ်စိုက်သွား
လျှင် ဝေဒနာကို သတိမရတော့ဘူး၊ မှတ်လိုကောင်း
တယ်ဆိုရုံနှင့် မပြီးရဘူး၊ ပေါ်လာတဲ့သဘောတွေကို
တင်ပြရတယ်၊ ဒီမှာသိတဲ့ဒုက္ခက သေသည်အထိ မမေ့
တော့ဘူး၊ အိမ်ရောက်လျှင်လည်း ဆက်ပြီး ကြီးစားအား
ထုတ်ရမယ်။

မျက်ရည်ကျတယ်၊ ခွဲးထွက်တယ်ဆိုတာ
အာပေါ်စာတ်ယိုစီးမှုပါပဲ၊ စိတ်စာတ်အခြေအနေပြောင်း

၁၆ + ဉာဏ်ခကထာမွေဒသနာ

လျှင် အသံပြောင်းတယ်၊ ကုန္ခိုလည်းပဲ ပြောင်းတယ်၊
သတိထားရမယ်။

မှတ်နိုင်လျှင် ညာ၏ပါ့မှာပဲ

တရားထိုင်နည်းလိမ္မာမှ ခုက္ခဝေဒနာအပေါ်
သက်သာတယ်၊ ခြေထောက်ထပ်မထိုင်နှင့်။ လေးမြား
နှင့်ပစ်မှတ်ကို ပစ်တဲ့ပူဂိုလ်ဟာ ပစ်မှတ်ကိုမှန်အောင်
ထိအောင် ပစ်နိုင်သလို အာရုံနှင့်မှတ် စိတ်ကပ်အောင်
မှတ်ရမယ်၊ တရား (၂)မျိုးရှိတယ်၊ အတွင်းနှင့်အပြင်၊
အတွင်းမှာထင်ရှားရှိတဲ့သဘောကို ထင်ရှားနေလျှင်
အတွင်းမှာရှိတဲ့တရားကိုပဲမှတ်၊ အတွင်းမှာမရှိမှ အပြင်
ကပ်လာတာ မှတ်ရမယ်။

ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာမှ သမာဓိဖြစ်တယ်၊
သမာဓိအစွမ်းကြောင့် လူခေါ်သံလိုလို တံခါးခေါက်သံ
လိုလို ကြေားရတတ်တယ်၊ တောထဲမှာ ပိုပြီးထင်ရှားတယ်၊
မယားခိုင်းတာတော့ခံပြီးပြီ၊ တရားခိုင်းတာကိုလည်း ခံရ

မှုံပေါ့၊ မယားခိုင်းတော့ မကြောက်ဘူး၊ တရားခိုင်း
တော့ ကြောက်နေတယ် အရဲက ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ဝေဒနာ
တွေဟာ တရားထိုင်လျှင် ပြန်ပေါ်လာတတ်တယ်၊ ပြန်
ပေါ်လာခြင်းသည်ပင် ဝေဒနာအမြဲ့ပြတ်ဖို့ပဲ။

တရားရဲ့သဘောကိုမှတ်၊ သရုပ်မခဲ့နှင့် ဓာတ်
မခဲ့နှင့်၊ သိတယ်၊ သိတယ်လို့ မှတ်တယ်ဆိုတာ ရွှေ့စိတ်
ကို နောက်စိတ်ကသိနေတာ၊ ကားများဟာ ရှုံးကား
သွားလျှင် နောက်ကားလည်းသွား ရှုံးကားကွေ့လျှင်
နောက်ကားလည်းကွေ့၊ ဒီညပမှာလို့ပဲ စိတ်ပညာကျွမ်း
ကျင်ချင်လျှင် တရားကို သေချာစွာမှတ်၊ ဝေဒနာပေါ်မှာ
သမာဓိဆက်အောင် မှတ်နိုင်လျှင် ဉာဏ်ပေါ်မှာပဲ။

တရားတိုးတက်တယ်ဆိုတာ

ဂိုပသုနာဉာဏ်အားကောင်းလာတော့ ဖောင်း
ပိန်မှာ အစန္တအဆုံးသာ ထင်ရှားတယ်၊ တရားတိုးတက်
တယ်ဆိုတာ အမြင်သန်တာ အမြင်ရှင်းတာပါပဲ၊ ဉာဏ်

၁၈ နှင့်အကတာမွှေ့အသနာ

နှင့်အရုံးလေ ပို၍ အမြင်ရှင်းလေပဲ။

ပေါ်ရာကိုသာမှတ်၊ မစဉ်းစားနှင့်၊ ကားမောင်း
လာတဲ့လူလိုပေါ့၊ လမ်းကွေ့လျှင်ကွေ့လိုက်၊ ဖြောင့်လျှင်
အဖြောင့်အတိုင်းသွား၊ တရားအပေါ်မှာလည်း အထင်
မသေးနှင့်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း အထင်မကြီးနဲ့၊ ဘုန်း
ကြီး၊ တရားအားထုတ်ခဲ့တာ လွယ်တယ်လို့မထင်ခဲ့ဘူး၊
ခက်တယ်လို့ပဲ ထင်ခဲ့တယ်။

အသီဓက်မသာတေဇ္ဇာ

ရေစီးကြောင်းထဲများနေတဲ့လောကို လျှော်ပေး
လိုက်တော့ ပိုမြန်တယ်၊ မေးလိုက်နေလျှင် နေးတယ်
လို့ထင်ရတယ်၊ တရားဆိုတာ ဒီလိုပါပဲ။ .

အနတ္ထဆိုတာ အသီဓက်တဲ့တရား၊ သာသနာပ
မှာ တရားအားထုတ်တဲ့အခါ အနိစ္စနှင့်ခုက္ခတို့သာ ထင်
ရှားတယ်၊ အနတ္ထတရား၊ မထင်ရှားတော့ တရားမရဘူး၊
အနိစ္စထင်ရှားပြီး၊ အနတ္ထ ကူးတယ်၊ ခုက္ခထင်ရှားပြီး

အနတ္ထကူးတယ်၊ အသိလည်းရှိတယ်၊ သတိလည်းရှိတယ်ဆိုတာ တော်တာပါပဲ။

အရိုင်းကိုပင် အယဉ်နှင့်ပြင်

အာရုံးနှင့်မှတ်စိတ်ကိုက်လျှင် တရားတိုးတက်လာတာပါပဲ၊ ဝေဒနာပေါ်မှာ စိတ်ကလေးမျှးတင်ပြီး အလိုက်သင့်မှတ်နေရတယ်၊ ရှင်းတဲ့တိရွှေ့နှင့် ခပ်ကြမ်းကြမ်းဆုံးမလို့မရသလိုပေါ့၊ ယဉ်ယဉ်လေးနှင့် ချော့မေ့ပြီး ဆုံးမရတယ်။

အထက်ဓရာက်စလေစလေ ဓကာင်းစလေစလေ

တရားကထူးဆန်းတယ်၊ အချိန်ကြာကြာမှတ်နှင့်ပြီး သမာဓိအားကောင်းလေ ထူးဆန်းလေလေပဲ၊ ဂိပသုနာတရားဆိုတာ အထက်ရောက်နေလျှင် ဘာမှပြင်စရာမလိုဘူး၊ မှတ်ကောင်းလျှင့်ပြီးနေတာပါပဲ။

အတွယ်နှင့် အပယ်

မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို အပြစ်မြင်တော့ သူတစ်ပါး
ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း အပြစ်မြင်ပြီး မလိုချင်တော့ဘူး၊
သူတော်ကောင်းတွေဆိုတာ မိမိကိုယ်ကိုအပြစ်မြင်တော့
အဖော်မဖိုး တစ်ပါးတည်းပဲနေကြတယ်၊ တရားရှုမှတ်
တဲ့အခါ အတွယ်နှင့်အပယ်တို့ရဲ့ အလယ်မှာထားပြီး
မှတ်၊ ကောင်းတာကိုတွယ်တာ, တာက လောဘ၊
မကောင်းတာကိုပယ်တာက ဒေါသ၊ လောဘဒေါသ
တို့ရဲ့အလယ်မှာထားပြီး (ဥပေကွာရှုတဲ့အနေနှင့်) ပေါ်
တာကိုပဲမှတ်။

စာတိစွဲမစနှင့်

အဖြစ်အပျက်ကိုနိုင်အောင် ရှုမှတ်နိုင်လျှင်
တရားတိုးတက်နေတာပါပဲ၊ သမာဓိအရှိန်ကောင်းလာ
လျှင် မှတ်သိမိတ်ပျောက်သလိုလို၊ အိပ်ငိုက်သလိုလို
ဖြစ်တတ်တယ်၊ ပထမတော့ စိတ်ကလေးက အရှိုင်းဆို

တော့ ဟိုလွင့်ဖြစ်လွင့်နှင့်၊ နောက်တော့ ယဉ်ပါးလာပြီး နေတော့တယ်၊ မိတ်အထွက်များလျှင် အမှတ်တိုးမှတ်၊ တရားကြာတယ်ဆိုတာ စဉ်းစားလိုကြာနေတာ၊ ပေါ်လာလိုက်၊ စဉ်းစားလိုက်၊ ရှုံးဆက်မှတ်လိုက်၊ အချဉ်ဟင်းဟင်းစုံချက်ထားတာ အရသာတစ်ခုစီ လိုက်ခွဲသေးသလား... မခွဲသလိုပဲ၊ တရားမှာလည်း လိုက်ပြီး ဓာတ်ခွဲမနေနဲ့ မျက်စိမှတ်ပြီးသာမှတ်နေ မြတ်စွာဘူရားတရားဟောတော့ တရားနာရင်း တရားရတယ်ဆိုတာ တရားရှုံးမှတ်နေလို့ တရားရဲ့အဆုံးမှာတရားရတာပါပဲ။

ဉာဏ်မျက်စိနှင့် မြင်စအာင်လုပ်

ဖောင်းပိန်မှတ်ရင်းနှင့် နောက်ဆုံးပန်းဝင်သွားရမှာပဲ၊ တဗြားအာရုံတွေမပေါ်ဘဲ အာရုံနှင့်မှတ်စိတ်ကိုက်နေလျှင် တရားကထူးပြီး အထက်တက်နေတာပါပဲ။ နာရီပြင်တဲ့အခါ ပကတီမျက်စိနှင့်မြင်ရလို့ မှန်ဘီလူးနှင့် ကြည့်မှ ထင်ထင်ရှားရှားမြင်ရသလို တရား

၂၂ + သုတေသနကတ္ထမွှေအာန

အားထုတ်တဲ့အခါမှာလည်း ဉာဏ်မျက်စိနှင့် မြင်သီ
အောင်လုပ်ရမယ်။

ပန္တမြန်တည့်တည့်ရဲ

ထင်ရှားတဲ့နေရာကိုမှတ်ရလျှင် စိတ်တည်ဖြစ်
မှုရတယ်၊ စိတ်တည်ပြီး သမာဓိရတော့ ပညာဉာဏ်
လည်း ပေါ်လွှင်ထင်ရှားလာတယ်၊ အသီဉာဏ်ပေါ်လာ
လျှင် အကုသိုလ်ဖြစ်တဲ့ လောဘ၊ ဒေါသတွေ နည်း
သွားတယ်။

ဝိရိယရှိလျှင် ဘာမဆိုဖြစ်တယ်၊ ဉာဏ်ယှဉ်ရ^၁
တယ်၊ ဝိရိယရှိလျှင် မပင်ပန်းသူး၊ ပျော်လျှင်ပင်ပန်း
တယ်၊ တရားမှတ်တဲ့အခါ 'တယ်' ဆိုတဲ့ ပစ္စပွန်စကား
ပါရတယ်၊ ပစ္စပွန်တည့်တည့်ရှုမှ တရားပေါ်တယ်။

၁. ပန္တမြန်

ဝိဇ္ဇာအပေါ်မှာမူတည်

မသေခင်အလွှာအကျင့်ဖြစ်အောင် လုပ်ထား
သေခါနီး တော်တော်ပင်ပန်းတယ်တဲ့၊ စိတ်ကိုစိတ်နှင့်
ခိုင်းတဲ့အခါ အတင်းအကြပ်မခိုင်းရဘူး၊ ကိုယ့်ကို သူများ
က အတင်းအကြပ်ခိုင်းတဲ့အခါ မကျေနပ်သလိုပေါ့။
ထမင်းစားလို့သိရတဲ့ အရသာသဘောကိုပြောရသလို
မှတ်လို့သိတာပြောရမယ်၊ တရားသဘောက ရက်ရှည်
မှုရမယ်၊ ဒီလို့မဟုတ်ဘူး၊ ဝိဇ္ဇာအပေါ်မှာမူတည်တယ်၊
ဒီတစ်ထိုင် တရားရတော့မယ်လို့ စိတ်တင်းထားရတယ်။

အေကြောင်းညီညွတ်ဖို့လို့

မျက်စိနှင့်မြင်တာ မဟုတ်ပေမယ့် စိတ်တဲ့မှာ
မြင်တာ မှန်သမျှ 'မြင်တယ်' မြင်တယ်' လို့ မှတ်၊ တရား
ထိုင်နည်း လိမ္မာဖို့လိုတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို ခပ်ဖော့ဖော့
ထိုင်ရတယ်၊ တွန်းလိုက်သလို ဆွဲလိုက်သလို ဖြစ်တယ်
ဆိုတာ ဝါယောခါတ်ရဲ့သဘောပဲ၊ သစ်ပင်တစ်ပင်စိုက်

၂၄ + အြပါဒကထာဓမ္မဒေသနာ

တော့ ရာသီ, ဥတု, ရေ စသည် ပြည့်စုံမှ ဖြစ်တွန်းသလို တရားအားထုတ်တဲ့အခါမှာလည်း အကြောင်းညီညွတ် ပြီး ပြည့်စုံရမည့်အချက်တွေ ပြည့်စုံလျှင် ဉာဏ်ပေါ်လာ မှာပေါ့၊ အသက်ရှုတာ နှေးအောင်လည်းမလုပ်ရ၊ မြန် အောင်လည်း မလုပ်ရဘူး၊ ပုံမှန်အတိုင်း ရှာ။

သတိရှိလျှင် မှားမှန်းသီ

ကိုယ်ထဲမှာစိတ်ရှိပြီး အမှတ်နာလျှင် တိုးတက် နေတာပါပဲ၊ အလင်းရောင်က အပြင်ကဝင်လာသလို နှင့် အတွင်းကတွက်သလိုဆိုပြီး နှစ်မျိုးရှိတယ်၊ စိတ်သမာဓိအားကောင်းလျှင် တွေ့ရတဲ့သဘောပဲ၊ အသိရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘာမှုမကြောဘူး၊ သတိရှိလို့မှားမှန်းသီတာ၊ (ဖောင်းပိန်မှုတ်နေရင်း ပိန်နေရာမှာဖောင်းတွေ့တယ် တဲ့) မှားတယ်ဆိုတာ မှုတ်နေလို့ မှားမှန်းသီတာပဲ။

ခန္ဓာငါးပါး အပြစ်မြင်ဖို့ပဲ

အပြင်ပအာရုံတွေ လုံးဝအဝင်မခံဘဲ ခန္ဓာပေါ်
မှာ မျက်ခြည်မပြတ် အားထုတ်နေတဲ့ယောဂါရဲ့သန္တာန်
မှာ အသိဉာဏ်ထူးပေါ်လာပါလိမ့်မယ်၊ အနိစ္စမြင်လျှင်
ဒုက္ခ အနတ္ထ နောက်ကပါလာတာပါပဲ။ မမှတ်ဘဲနေ
လျှင်တော့ ဒီတရားတွေသိမှာမဟုတ်ဘူး၊ အပြောနှင့်
သိနေတာပရှိမယ်၊ ဖြစ်တဲ့နေရာမှာပင် ဖရိဖရဲ့ ပြိုက္ခဲ့
ပျက်စီးနေတာကို တွေ့ရမြင်ရသိရပါလိမ့်မယ်၊ ဆင်ခြင်
ရုံနဲ့ မသိနိုင်ဘူး၊ ဉာဏ်ထဲမှာထင်မှ သိမှာမြင်မှာ။

ဇနီးမောင်နှုန်းစုံယောက် အကြောင်းတစ်စုံ
တစ်ခုကြောင့် တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး အပြစ်မြင်ကြတော့
အချင်းချင်းမနှစ်သက်ကြတော့ဘူး၊ အပြစ်မြင်လျှင်
ကွာပြကြတာပါပဲ၊ အဲဒီဥပမာလိုပဲ ခန္ဓာငါးပါးရဲ့အပြစ်
ကိုမြင်ဖို့ပါပဲ၊ တရားအားထုတ်တယ်ဆိုတာ ခန္ဓာငါးပါး
ကို အပြစ်မြင်အောင် ရှုတာပါပဲ၊ ခန္ဓာငါးပါးကိုရှုတော့
ဖြစ်ပျက် မြင်ပြီး ပြီးငွေ့စက်ဆုပ်လာတယ်၊ အပြစ်တွေ

၂၆ + ဉာဏ်ကထာမွှေအသန

မြင်လာတယ်၊ သာယာမှုမရှိတော့ပဲ၊ စွန့်လွှတ်လိုစိတ်
တွေဖြစ်လာတယ်၊ စွန့်လွှတ်နှင့်အောင် ဆက်ပြီး အား
ထုတ်တယ်။

ဇယာဂါဒ္ဓိဘာ ရှူမှုတိဖို့ပဲ

သခါရတရားမှန်သမျှ တည်မြှုမရှိဘူး၊ ယောဂါ
ဆိုတာ ရှူမှုတ်ဖို့ပဲ၊ မရှုဘဲ မမှုတ်ဘဲ ဒီတရားကို မသိနိုင်
မမြှင့်နိုင်ဘူး၊ ခန္ဓာဝါးပါးဆိုတာ သခါရတရားတွေဖြစ်တဲ့
အတွက် သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတာပဲ၊ ဒီညာက်
တွေ ပေါ်လွင်ထင်ရှားမှ အထက်သို့ကူးပြီး မင်ညာက်
ဖိုလ်ညာက် ပေါ်တယ်။

မီးပုံအတွင်း လောင်စာဆွင်း

ပိပသုနာတရားရှူမှုတ်တယ်ဆိုတာ ခန္ဓာကိုယ်
ရဲ့အပြစ်ကို ရှာတာပါပဲ၊ အပြစ်ကိုတွေ့၊ အပြစ်ကိုမြင်
တော့ ဒီအန္တရာယ်ကြီး မလိုချင်တော့ဘူး၊ လောကထဲ

မှာလည်း မနေချင်ဘဲ လောကရဲ့ဆုံးရာနိဗ္ဗာနိကို ရချင်
ရောက်ချင်တော့တာပါပဲ။

ရေနံဆီဆွဲတိထားတဲ့လောင်စာတစ်ခု ကွဲ့
ပြင်ထဲယူသွားပြီး မီးရှို့တဲ့အာခါ နောက်ထပ်မီးကူးစရာ
လောင်စာမရှိတော့ ကုန်ဆုံးပြီး ပြိုမ်းသလိုပဲ၊ ခန္ဓာ
ကိုယ်ထဲက ပေါ်ရာရှုမှုတ်ရင်းနှင့် နောက်ဆုံးတော့
ရှုမှုတ်စရာမရှိတော့ဘဲ ချုပ်ပြိုမ်းသွားမှာပါပဲ။

တရားမရှုမှုတ်ဘူးဆိုလျှင် နိဂုံကတည်းက
ငါးဖြာအာရုံးကာမဂုဏ်တွေနှင့် လောင်နေတဲ့ခန္ဓာကိုယ်
ကြီးကို နောက်ထပ်သားသမီး စတဲ့ လောင်စာတွေထပ်
ထည့်နေလျှင် တိုးပြီး လောင်နေမှာပါ။ ဒီတော့
ဝိပသာတရားကို ကြိုးစားပြီးမှုတ်။

စကီးမသုတ်

ခမီးသွားနိုင်၊ ကြံ့ခိုင်အားအင်၊ ကင်းစင်ရောဂါ
အစာကြောက်၊ မပျက်သမာမိပါးပါးရှို့ မှုတ်ဘိုစကြော်
အကျိုးတည်း။

ဓမ္မတန်လှမ်းမှာပါဝင်တဲ့
သမဘာတရား (၆) မျိုး

၁။ ခြေထောက်ကိုကြွဲမှ
၂။ ခြေထောက်ကို ဆွဲဆောင်မှု
၃။ ခြေထောက်ကိုလှမ်းမှု
၄။ ခြေထောက်ကိုလွှတ်မှု
၅။ ခြေထောက်ကိုချုမှု
၆။ ခြေထောက်ကိုဖိန်းမှု
၇။ ရွှေတိုးမည်အပြု၊ ရွှေတိုးမှု၊ တိုးမှုရှုပ်နာမ်ပါ။
သူတို့ပေါ်ခိုက် စိတ်အားစိုက် ချိန်ကိုက်မြှော
ရှုမှတ်ပါ။
၈။ နောက်ဆုတ်မည်အပြု နောက်ဆုတ်မှု
ဆုတ်မှုတစ်ဖြာ နာမ်ရှုပ်ပါ။
သူတို့ပေါ်ခိုက် စိတ်အားစိုက် ချိန်ကိုက်မြှော
ရှုမှတ်ပါ။

ဆရာဓတ်ပြီးသာသန + ၂၉

၁။ ဘယ်လှမ်းမည်အပြု ဘယ်လှမ်းမှ လှမ်းမှ
တစ်ဖြာ နာမ်ရှပ်ပါ။

သူတို့ပေါ်ခိုက် စိတ်အားစိုက် ချိန်ကိုက်မြှုစွာ
ရှုမှတ်ပါ။

၂။ ညာရှမ်းမည်အပြု၊ ညာလှမ်းမှ၊ လှမ်းမှ
တဖြာ နာမ်ရှပ်ပါ။

သူတို့ပေါ်ခိုက် စိတ်အားစိုက် ချိန်ကိုက်မြှုစွာ
ရှုမှတ်ပါ။

တရားရှုမှတ်ရာဝယ်

ထိန်မိဒ္ဒဆိုတဲ့ (ကောသဇ္ဇာ) ပျင်းရိတိုင်းမှိုင်းမှု
တွေ ပေါ်လာလျှင် နိုင်အောင်မှတ်၊ နိုင်အောင်မှတ်
နိုင်လျှင် သူက အချိန်မှန် ငိုက်မြည်းပျင်းရိမှုဖြစ်နေ
တယ်။

ကြံလှမ်းချုတဲ့အဆင့်မှာ ယိမ်းယိုင်မှူးနောက်
တယ်လို့ထင်ရလျှင် ခပ်လှမ်းလှမ်း ခေါ်ကြည့်လိုက်ရ

၃၀ + ဉာဏ်အကောင်းမြှုပ်နည်း

တယ်၊ စကြိုးလျှောက်တဲ့အခါ ညဆိုလျှင် မီးရောင်ရတဲ့
နေရာနဲ့ နေ့ဆိုလျှင်လည်း နေရောင်ရတဲ့နေရာမှာ
လျှောက်ရတယ်။

သိမှန်တာဟာ တရားတိုးတက်မန်တာ

ပေါ်လာတဲ့အာရုံတွေကို မှတ်သိမိတ်ကလိုက်
ပြီးသိနေတာ တရားကိုသိနေတာပါပဲ၊ သိတဲ့အတိုင်း
ပြန်ပြောနိုင်တာကညာ၏ စိတ်အပြင်ထွက်များနေတယ်
တဲ့၊ စိတ်အပြင်ထွက်တာသိသလား? နဂါ်က လမ်း
လျှောက်ရင်းလည်း စိတ်ကတော့ အပြင်ထွက်နေတာပဲ
ဒါပေမဲ့မသိဘူး၊ ခုသိနေတာ တရားတိုးတက်နေတာ
ပါပဲ။

ဖောင်းပီနိမ္မပျောက်

ဖောင်းပီန်ပျောက်တယ်ဆိုတာ သမာဓိအရှိန်
ကြောင့်လည်းပျောက်တယ်၊ စိတ်လွှင့်လို့လည်း ပျောက်

တတ်တယ်၊ မှတ်လို့မရလို့ ဖောင်းပိန်မရှိလျှင် ထိုင်ထိ
မှတ်။

ဓမ္မာကိုကြိုးနှင့်ချည်သလို

ခွေးကြိုးကိုကိုက်တယ်၊ တောက်,လို့ခေါ်တဲ့
ပါးလုံးနှင့်သီထားတော့ကိုက်မရဘူး၊ ဘယ်လိုပဲဆွဲဆွဲ
ပါးစပ်နာတော့ ချည်တိုင်မှာပြန်ဝိုင်တယ်။

ယောဂါဆိုတာ ဒီလိုပဲ၊ စိတ်ထွက်လျှင်လိုက်ဖမ်း၊
ဒီလျှင်ပြန်ကပ်၊ နောက်တော့စိတ်ဟာ ဖောင်းပိန်မှာ
ဝပ်နေတော့တယ်၊ အပြင်ထွက်ရတာမောလို့။

ကိုက်တာက-စိတ်အပြင်ထွက်တာ၊ ဖောင်းပိန်
က ငုတ်တိုင်။ ရှုမှတ်မှုက-ကြိုး။

စိတ်ထဲမှာမြင်နေတာပည်၊ သီနေတာ ပရ
မတ်၊ ပေါ်တဲ့ပည်တ်အာရုံကို ပရမတ်နှင့်သီအောင်မှတ်
နိုင်လျှင် ဉာဏ်ပေါ်လာပြီ၊ ပည်တ်အာရုံတွေများနေလျှင်
တရားရှုံးမတက်ဘူး၊ စိတ်ကူးယဉ်ပြီးမနေရဘူး။

၃၂ နေပတ်ကာထာမွှေအသန

လမ်းလျှောက်တဲ့အခါ ညာလှမ်းတယ်၊ ဘယ်
လှမ်းတယ်လိုပဲမှတ်၊ (ခြေ)မထည့်နဲ့။

ရအောင်မှတ်ပါ

စိတ်မတွက်လျှင် တရားရပြီလိုမှတ်၊ ဖောင်းပိန့်
မှတ်လျှင် လျှော့တော့ ခန္ဓာကိုယ်က ရှုံးကိုင်းတတ်
တယ်၊ ဝိရိယစိုက်ပြီး ခါးမတ်မတ်ထား၊ မှတ်လိုမရဘူး
ဆရာဆိုတာမျိုးမရှိစေနှင့်၊ ရအောင်မှတ်ပါ၊ ခန္ဓာကိုယ်
ကို မတ်မတ်ထား၊ မလှုပ်နှင့်၊ မလှုပ်စေနှင့်။ လှုပ်လျှင်
လည်း လှုပ်တယ်လှုပ်တယ်လိုမှတ်။

အချို့အချိန်တွေမှာ ရှုံးမှတ်လိုကောင်းတယ်၊
တစ်ခါတစ်ရုံ သတိထားပါလျက် မှတ်မကောင်းဘူးဆို
တော့ တရားအားကျတဲ့သဘောမဟုတ်ပါဘူး၊ အချို့
ဝိပသုနာညာကိုမှာ မှတ်လိုမကောင်းဘူး၊ စီးပွားရေး
လုပ်သလိုပေါ့၊ အမြတ်များတော့ပျော်တယ်၊ စိတ်ရှုံး
တယ်၊ အမြတ်နည်းတော့ စိတ်ပျက်တယ်၊ တရားဆိုတာ
ဒီလိုပါပဲ။

ဓိပိနည်း (၄) မျိုး

အိပ်တဲ့အခါမှာလည်း ပက်လက်အိပ်တဲ့ပြီးလွှာ
တို့ရဲ့အိပ်နည်း၊ လက်ပ (ဘယ်) ဘက်ကိုစောင်းပြီး အိပ်
တဲ့ ကာမဂ္ဂကိုခံစားသူတို့အိပ်နည်း၊ လက်ယာ (ညာ)
ဘက်ကိုစောင်းပြီးအိပ်တဲ့ ခြေသံတို့ရဲ့အိပ်နည်းနဲ့၊
စတုတွေစူာန်သမာပတ်ဝင်စားတော်မူပြီးနေလေ့ရှိတဲ့ ဗုဒ္ဓ
ဘုရားရှင်တို့ရဲ့ ကျိန်းစက်တော်မူနည်း (တထာဂတ
သေယျာ) ဆိုတဲ့ အိပ်နည်းလေးမျိုးရှိတဲ့အနက်က
တတိယဖြစ်တဲ့ ခြေသံတို့အိပ်စက်တဲ့နည်းအတိုင်း လက်
ယာဘက်ကို စောင်းပြီး အိပ်စက်ရတယ်။

အဲဒီနည်းမှာ ‘သတေသသမ္မဇာနေ’ ဆိုတာက
အိပ်တဲ့အခါမှာ သတိရှိရတယ်။ ‘ဉာဏ်သည်မန်သိ
ကရိတွာ’ ဆိုတာကတော့ ဆင်ခြင်မှတ်သားပြီးအိပ်ရ
တယ်။ ‘ငါ ဘယ်ဆိုနာယ်နာရိမှာ အိပ်ယာကထမယ်လို့’
စိတ်ထဲမှာနှုလုံးသွင်းပြီး အိပ်ရတယ်။

၃၄ နဲ့သိတေသနများအတွက်

‘ပစ္စီမယာမံပစ္စာယ စက်မေနနိသ္ဇာယအာ
ဝရကို ယေဟိုမမှေဟိုစုံပရိသောစေတီ’ အဲဒီလို အိပ်
စက်ရင်းက ပစ္စီမယာမ်ရောက်လို နှီးလာတဲ့အခါ စော
စောထပြီး စကြံအမှတ်၊ ထိုင်အမှတ်နှင့် အမှတ်ဆက်
အောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ရတယ်။

ကြက်ညွှန်ချေမှု

ကြက်မတစ်ကောင် အားလုံး အနည်းဆုံး
(၁)ရက်လောက်ကြာအောင် ဝပ်နေတယ်၊ အမြတ်း
ပုံမှန်ဝင်တော့ (၁) မပုံပုံဘူး၊ (၂) အတွင်းအစေးခန်း
တယ်၊ (၃) ညခွံပါးတယ်။

တရားကိုအားထုတ်လျှင်လည်း (၁) ဝိပသာနာ
ညက် မပုံပုံမသိုံဘူး၊ (၂) တဏ္ဍာအစိုးအစေးခန်းခြောက်
တယ်၊ (၂) အဝိဇ္ဇာညခွံပါးတယ်၊ နောက်ပိုင်း ကြက်
ကလေးအကောင်ပေါက်လာသလို တရားထူးတွေ
သိမြင်လာတယ်၊ စွဲစွဲမြေမြေ ကြောင့်ကြောင့်ကျကျ ဝိရိယ

ခိုက်အားထုတ်နေလျှင် ဝိပဿနာဉာဏ်ရင့်သန်လာမယ်။

တရားနှင့်စပ်၍ မိန့်ကြားချက်

သမာဓိအားမကောင်းခင်မှာတော့ ခပ်စိပ်စိပ်မမှတ်နဲ့ ကျကျပဲမှတ်၊ ဘယ်လှမ်းတယ် ညာလှမ်းတယ် လောက်ပဲမှတ်၊ သခါရတရားက အပျက်မြန်လာတယ် တယ်၊ တကယ်လည်းမြန်နေတယ်၊ ထင်လည်းထင်ရတယ်။

စကြံသမာဓိခိုင်မြေအောင် ဖမ်းပေး ခန္ဓာကိုယ်အထက်၊ အလယ်၊ အောက် (၃) ပိုင်းမှာ တစ်ပိုင်းပိုင်းထင်ရှားတတ်တယ်၊ အေးအေးဆေးဆေးမှတ်၊ ခြေထောက်ထပ်မထိုင်ရဘူး ခွဲထိုင်ရတယ်။

အလင်းရောင်အာရုံမပြုနဲ့ ဖောင်းပိန်ဂရုစိုက်မှတ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားရကျေနပ်သလို ဖြစ်တယ်ဆိုတာ မှတ်ကောင်းလျှင် ဒီလိုပဲဖြစ်လာတတ်တယ်၊ ဌြိမ်နေ

၃၆ + အာရုံခက္ခလာမွှေဒေသနာ

တဲ့အာရုံပေါ်မှာ သဘောကျနေတတ်တယ်၊ ြိမ်တယ်၊
ြိမ်တယ်လို့ မှတ်၊ မရင့်ကျက်သေးလျှင် တရားမတွေ့
ဘူး၊ ကိုယ့်ပါရမီနှင့်ကိုယ်ပဲ၊ စာကျက်သလိုပဲ၊ တချို့
သိပ်ပြီးမြန်တယ်။

တချို့ယောဂါမှာ ထမင်းအိုးဆူပွာက်သလို ထင်
တယ်၊ တချို့ ဆပ်ပြာမြို့ပြုတွေလို့ထင်ရတယ်၊ ဘယ်လို့
ထင်ထင် ဒါဟာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့သဘောတရားပဲ။

ညောင်စာတူ-စာစိ

လိုရင်းကတော့ ပေါ်တာကိုသာမှတ်၊ အရှုံကို
သာမှတ်၊ တောင်တွေးမြောက်တွေး တွေးမနေနှင့်။
ဖောင်းပိန်သဘောက ပညာတ်အာရုံထင်ရှားခိုက် ဝမ်း
ပိုက်တစ်ခုလုံး ထင်ရှားလာတယ်၊ ပရာမတ်သဘော ထင်
ရှားလာတော့ လူပ်ရှားတာလေးကိုပဲ မှတ်ရတာပေါ့။

သညာနိမိတ်ဆိုတာ သမာဓိကြောင့် ဖြစ်ပေါ်
လာတာ ပညာတ်အာရုံပဲ စိတ်ထဲမှာဖြစ်တာပဲ၊ သညာ

ကြောင့် ပညတ်အာရုံဖြစ်ပေါ်လာတော့ အာရုံကထူးပြီး
လာတယ်။ (ဒါ မှတ်ထားရမယ်)

ဆင်ခြင်တာ ဉာဏ်မဟုတ်ဘူး၊ ဉာဏ်အတူ၊
အမျှတွေသန္တန်ထဲမှာ ပေါ်နေတဲ့သဘောကိုရှုပြီး သိတာ
ကမှ ဉာဏ်အစစ်။

“ထင်ရာကြံပြော ဉာဏ်မနော၊ သဘောမစင်ရာ”

ခုက္ခန္ဓုင် ရင်ဆိုင်ရွေ့ သုခရမယ်

စကြံလျှောက်လို မူးလာလျှင် ရှုံကို ခပ်လျမ်း
လျမ်းကြည့်လျှောက်ရတယ်၊ ဉားလျမ်းတယ်ဆိုလျှင် စိတ်
ကို ဉားခြေထောက်ပေါ်မှာ၊ ဘယ်လျမ်းတယ်ဆိုလျှင်
စိတ်ကို ဘယ်ခြေထောက်ပေါ်မှာထားမှတ်၊ အာရုံနှစ်ခု
ပေါ်နေလျှင် အထင်ရှားဆုံး တစ်ခုပဲမှတ်။

ထမင်းစားတော့ စားပွဲဝိုင်းပေါ်မှာ ကြက်သား
ဟင်းတွေ့တယ်၊ စားချုပ်းတာက ဝက်သား၊ ဝက်သား
ရှားမစားဘူး၊ ကြက်သားကိုပဲစားတယ်၊ ဒီလိုပဲ ကိုယ်ထဲ

၃၈ *မြတ်ကထာဓမ္မဓဒသနာ

မှာရှိတဲ့ ပေါ်လာတဲ့ တရား ကိုပဲမှတ်၊ ကိုယ်ထဲမှာပေါ်တဲ့ တရား မထင်ရှားတဲ့ အခါမှ အပြင်ကပေါ်လာတာမှတ်၊ ရှိတဲ့ တရား ကိုသိအောင်မှတ်၊ စိတ်မလျှော့နှင့်၊ နိုဗ္ဗာန် တရား ဆိုတာ ဒုက္ခနှင့် ရင်ဆိုင်ရတယ်၊ ဒုက္ခနှင့်ရင်ဆိုင် မှ သူခကိုရမယ်။

စကြံမှာမထူးဘူးဆိုလျှင်တော့ ထူးအောင်လုပ် လျှင် ထူးမှာပါ၊ စကြံသမာဓိအရှိန်ကောင်းမှ တရားတိုး တက်တယ်၊ ထိုင်သမာဓိနှင့်မရဘူး။

တရားဆိုတာ မှုတ်နှုရတာ

ရုပ်အရင်ပျောက်ပြီး နာမ်နောက်မှပျောက်တာ ချုပ်တာမဟုတ်ဘူး၊ ရုပ်ရောနာမ်ရောတဲ့ပြီးလည်း ပျောက်တတ်တယ်၊ လမ်းကြားမှာအလုံမစိုက်ရဘူး၊ ဆုံးအောင်သွားရမယ်၊ တရား ဆိုတာ မှတ်နေရတာပါပဲ၊ နောက်ဆုံးတော့ အမှတ်ကုန်ပြီး အဆုံးရောက်သွားတာ ပါပဲ။ စိတ်ပျုလွှင့်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အမှန်တရား ကို မမြင်

နိုင်ဘူး၊ ကိုလေသာဆိုတာ ဖြစ်ခွင့်ရှိမှ ဖြစ်တယ်၊
ကိုလေသာမဖြစ်အောင်နေလျှင်မဖြစ်ဘူး၊ ဖြစ်အောင်
နေလျှင်ဖြစ်တယ်၊ ဆင်ခြင်ပြီးနေလျှင် သာယာမှုနည်း
တယ်၊ သာယာမှုနည်းလျှင် ကိုလေသာနည်းတယ်၊
ကိုလေသာနည်းတော့ အပြစ်နည်းတယ်။

ဓဓဓနအေးလျှင် တရားရဲ

တရားထိုင်တဲ့အခါ ‘ငါ ဘာဖြစ်လိမ့်မလ’လို
ဘယ်တော့မှမစဉ်းစားရဘူး၊ စဉ်းစားလျှင် တရားက
ရွှေကိုမရောက်တော့ဘူး၊ အမြန်မလိုရဘူး၊ ဒုက္ခဝေဒနာ
လေးနေရာ ငါးနေရာလောက် ပေါ်နေလျှင် အထင်ရှား
ဆုံးတစ်ခုကိုပဲမှတ်၊ တစ်နေရာပဲမှတ်၊ သံသရာဆိုတာ
နိုဗာန်ရောက်မှုဆုံးမယ်၊ ပင်ပန်းပါစေ အကျိုးရှိတယ်။

ပြုပါသီးစားတော့စပ်တယ်၊ ရေနွေးပူပူသောက်
တော့ ပို၍ပူစပ်တယ်လို့ထင်ရတယ်၊ တကယ်တော့
ပြုပါသီးဟာ သူ့အရှိန်နှင့်သူ ပူနေတာ၊ ထိုအတူ နာ

၄၀ + သြတိဒကထာမ္မဝဒသနာ

တယ်၊ နာတယ်၊လို မှတ်လျှင် ပိုနာတယ်လိုတင်ရတယ်၊
မကောင်းလျှင် မကောင်းမှန်းသိ၊ ကောင်းလျှင် ကောင်း
မှန်းသိ၊ ခန္ဓာတဲ့မှာပေါ်တဲ့တရားတွေပဲ။

ဖောင်းပိန်ကိုရအောင်စွဲမှတ်၊ ဖောင်းပိန်စွဲလျှင်
တရားတိုးတက်လာတာပါပဲ။

ကြိုတင်မစန့်မှန်းနိုင်စသာတာရား

သေခြင်းတရားကို ကြိုတင်မခန့်မှန်းနိုင်၊ သေ
ခြင်းတရားဟာ အချိန်မရွေး ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တယ်၊
အချိန်မဆွဲဘဲ မိမိရဲ့ပစ္စပွန်တမလွန်အကျိုးစီးပွားကို
လိုလားသူတိုင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုတရားများကို သေ
မင်းလက်မညီးမှု ကြိုတင်ကြိုးစားပြုလုပ်ဖို့လိုအပ်တယ်။

ဝန်အပြည့်တင်ထားတဲ့ လှည့်သမားဟာ လမ်း
ကောင်းလမ်းဆိုး၊ လမ်းနှစ်သွယ်မှာ လမ်းတောင်းကိုသာ
ရွေးသကဲ့သို့ပဲ အမြှန်လိုပြီး ဗွက်အိုင်ရှိသည့် နီးတဲ့လမ်း
ကမသွား၊ လှည့်ဗွက်ထဲနစ်မယ်၊ လှည့်ဗရှန်းနိုင်ဖြစ်

မယ်၊ စွားလဲ ပြုလဲသွားမယ်၊ လမ်းအချေးမမှားဘဲ လမ်းရှိုးအတိုင်း လိုက်တယ်၊ ကောင်းတဲ့ လမ်းကသွားတယ်။

အကြောင်းပေါ်မှ ကုသိုလ်ကောင်းမူပြုလုပ်၍
မရဘူးလား၊ ကြိုတင်မလုပ်ဘဲ မရဘူးလားလို့ မိလိန္ဒ
မင်းကြီးက အရှင်နာဂတေသနကို မေးလျှောက်တယ်။
အရှင်နာဂတေသနက ရေဝတ်မှ ရေတွင်းတူးလို့မရဘူး၊
ကြိုတင်လုပ်ထားရကြောင်းပြန်ပြောတယ်။

စစ်တိုက်ဖို့ အရေးကြံ့မှ လက်နက်စုလို့မရ၊
အနာဂတ်ပညာရှိဖို့လိုတယ်၊ ကျွန်းမာရေးကောင်းတုန်း
အသက်ငယ်ရွှေဖ်စဉ်တုန်းက ဒါနာ၊ သီလာ၊ ဘာဝနာ
တရားတွေကို ကြိုတင်စုဆောင်းထားရမယ်။

အမကြောင်းမှန်မှ အကျိုးမှန်

ကုသိုလ်ဟာ သုခကိုဖြစ်စေတယ်၊ အကုသိုလ်
ဟာ ဓာတ်ကိုဖြစ်စေတတ်တဲ့ တရားဖြစ်တယ်၊ ကောင်း
သောအလုပ်သည် ကောင်းသောအကျိုးကိုဖြစ်စေသည်

၄၂ + ဉာဏ်ကတေသနမွေးဝေသန

ဟုဆိုသော်လည်း ခွဲစိတ်ပြီး ကုရမ့်လူနာတစ်ယောက် ကို ခွဲရမ့်နေရာမှာ တိတိကျကျသိပြီးခွဲရင် ပုံမှန်ကျတယ်၊ အနာနဲ့ခွဲရမ့်နေရာမှားရင် လူနာအကျိုးမများသလို ကောင်းမှုပြုရင် မိမိလုပ်တဲ့ကောင်းမှုရဲ့အကြောင်းကို သေချာဂါ-နသိပြီးလုပ်ရင် အကျိုးများများရရှိပါတယ်။

ဒါနဟာ စိန်နဲ့တူတယ်၊ သီလဟာ ရွှေနဲ့တူတယ်၊ နှစ်ခုပေါင်းလုပ်မှ တင့်တယ်လှပတဲ့ အဆင်တန်ဆာ တစ်ခုရသလို စိန်နဲ့တူတဲ့ဒါနဟာလဲ ရွှေနဲ့တူတဲ့ သီလ ခြံရမှသာလျှင် အကျိုးပေးထက်သန့်ရှိပါတယ်။

ဒါနပြုတယ်ဆိုတာ

ဒါနပြုတယ်ဆိုတာ စစ်တိုက်တာနဲ့တူတူပဲ၊ ကြောက်ရင် စစ်တိုက်လို့မရဘူး၊ မိမိရဲ့ပစ္စည်းဉာဏ်ကို ဖိမိတိုင်းတာဆုံးဖြတ်ထားတဲ့အတိုင်း လူမယ်ဆိုတဲ့ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသူများသာ လူရှိပါတယ်။

ဓရ္စားဓရယ်ပြီး လျှိုဒိန်းဖို့လို့

ဒါနကုသိုလ်ဆိုတာ အပြုလွယ်တော့ အပြုများ
ပြီး အကျိုးရန်ည်းကြတယ်။ ပြုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်များ အသိဉာဏ်
အားနည်းတာလည်းပါတယ်။ သာသနာတော်မှာ ရွှေး
ချယ်ပြီး လျှိုဒိန်းဖို့လို့ပါတယ်။

သာသနာတော်သုံးရပ်၊ ဝိဇ္ဇကတ်သုံးပုံ၊ နိကာယ်
ငါးရပ်ကို မပျက်စီးအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှုံးကြတဲ့ သာသနာတော်များ၊
ပဋိပတ္တိ၊ ဝိပသာနာဓိရ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူများ၊
တာဝန်နှစ်မျိုးစလုံး ထမ်းဆောင်နေသူများကို လျှိုဒိန်း
တာ အကျိုးများတယ်၊ ဘာတာဝန်မှုမထမ်းဆောင်သော
သာသနာတော်အတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်နေကြသော
သာသနာတော်များကို လျှိုဒိန်းရင် အကျိုးမရတဲ့
အပြင် အဆိပ်ပင်ရေလောင်သလို ဖြစ်နေတတ်တယ်။

အသီနဲ့အကျင့်

အသီတရားနဲ့ အကျင့်တရားနှစ်ပါးကို တစ်သားတည်း အချင်းချင်းခွဲ၍ မရအောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ဖိုလိုတယ်၊ မရရင် လူ့ဘဝကို မှန်ကန်စွာအသုံးချလို မဖြစ်ဘူး၊ စွားနှိမ့်နဲ့ရေ ရောလိုက်သက္ကာသို့ တပေါင်းတည်းဖြစ်ရမယ်။

အသီဟာ မျက်စီနဲ့တူတယ်၊ အကျင့်ဟာ ခြေထောက်နဲ့တူတယ်၊ မျက်စီမရှိရင် လိုရာခမီးမရောက်နိုင်ဘဲ ချောက်ထဲကျနိုင်တယ်။ ပစ္စဪပွန်ကောင်းမှ တမလွန်ဘဝကောင်းမယ်၊ တမလွန်ဘဝအတွက် သီးခြားလုပ်စရာမလို၊ ရွှေအစစ်ဟာရွှေပဲဖြစ်တယ်၊ ယခုကောင်းမှ နောင်ကောင်းမယ်၊ ယခုကောင်းအောင်သာလုပ်ပါ၊ သူတစ်ပါးကို မနှိုပ်စက်မည်းပမ်းနဲ့ မနှိုပ်စက်ရင် တမလွန်ဘဝမှာကောင်းမှာသေချာတယ်။

‘သတိ’ တစ်လုံး အမရေးကြီးလုံး

ကုသိုလ်တစ်ခုဖြစ်ဖို့ အခြေခံအကြောင်းတရား
များဖြစ်တဲ့ သီလ, သွှေ့, သမာဓိ, ပညာ တရားများကို
‘သတိ’ က ထိန်းချုပ်ဖို့လိုအပ်တယ်။

သီလသည် ခြေထောက်နဲ့တူတယ်၊ သွှေ့သည်
လက်နဲ့တူတယ်၊ သမာဓိသည် ဝမ်းပိုက်နဲ့တူတယ်၊ ပညာ
က ဦးခေါင်းနဲ့တူတယ်၊ အားလုံးကို သတိက ထိန်းချုပ်
ထားတယ်၊ သတိကင်းမဲ့တဲ့ သီလဟာ ပျက်စီးလွယ်တယ်၊
သတိလွန်ရင် လဲကျေတတ်တယ်။ အပေါက်ကျွဲသကဲ့သို့
ပဲ။

တန်ဖိုးကြီးတဲ့ နည်းတဲ့ ပစ္စည်းမှန်သမျှကို လက်နဲ့
ယူလို့ရတယ်၊ သတိမရှိရင် လွတ်ကျေသွားနိုင်တယ်။ သွှေ့
တရားက မထိန်းနိုင်၊ သတိလွတ်ကင်းရင် မှားနိုင်တယ်။

သမာဓိဟာ ဝမ်းပိုက်နဲ့တူတယ်၊ လေထိုးလေ
အောင့်တာ ဝမ်းပိုက်အတွင်းမှာ ဖြစ်တယ်၊ ဝမ်းပိုက်

၄၆ + အြပါဒကထာမွှေဇာနာ

ပေါက်ရင် ကလီဇတ္တတွေတွေက်ကုန်မယ်၊ သတိနဲ့ထိန်းချုပ်
ထားရတယ်။

ပညာက ဦးခေါင်းနဲ့တူတယ်၊ ဦးခေါင်းမှာ
မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ နားချွက်၊ ပါးစပ်တွေရှိတယ်၊
အဲဒါတွေမကောင်းရင် အသုံးပြုလိုမူရဘူး။

သတိကို ထိန်းချုပ်တာ သတိပဲဖြစ်တယ်၊ သတိ
တရားဟာ လျော့လျှော့သမားနဲ့တူတယ်၊ ခရီးသည်တွေ
အတွက်လည်း ထိန်းချုပ်ရသလို မိမိအတွက်လည်း ထိန်း
ချုပ်ရတယ်။

ဇဆာဝင်ပုဒ်လကိုဘများ

- ‘သီလ’ဆိုတာ ခြေထောက်ပါ၊ တိမ်းချော်မလဲ
အောင်သွားရမှာ၊ ‘သဒ္ဓါ’ဆိုတာ လက်နှစ်ဖက်ပါ
ခွဲခွဲမြေမြေကိုင်ရမှာ။
- ‘သမာဓိ’ဆိုတာ ဝမ်းပိုက်ပါ၊ ဆင်ဆင်ချင်ချင် ထိန်း
ရမှာ၊ ‘ပညာ’ ဆိုတာ ဦးခေါင်းပါ၊ တိမ်းစောင်းမရှိ
အောင် ဆောင်ရွက်ရမှာ။
- အားလုံးပေါ်မှာ ‘သတိ’ သာ၊ ထိန်းချုပ်ပေးမှ
ရနိုင်မှာ။
- သတ္တဝါတိုင်းမှာ၊ ချမ်းသာရာ၊ ဖွံ့ဖြိုးနေကြသည်။
ချမ်းသာလိုသူ၊ အတူတူ၊ ဘယ်သူကိုမျှ မညှင်းဆဲရဲ့
ညှင်းဆဲသူမှာ၊ ဘယ်ချမ်းသာ၊ ရမှာမဟုတ်ပါ။
- ဆင်းရှုံးကွာ၊ ကြောက်ကြပါလျှင်၊ အကုသိုလ်မှူး
မပြုရောင်ကျဉ်း

၄၈ *မြတ်ဝက္ခတာမွေစအသနာ

ချမ်းသာပွားဖို့ ကောင်းကျိုးလိုလျှင်၊ ကုသိုလ်များ
ကြိုးစားပြုစေချင်။

- ၁။ ကုသိုလ်ရွှေအိုး၊ လူမခိုး၊ အသိုးတန်လှသည်။
ဘဝများစွာ၊ ယူဆောင်ကာ၊ လိုရာသွားနိုင်သည်။
လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ပြဟွာမင်း၊ ရဟန်းမင်းလဲ ဖြစ်
နိုင်သည်။
- ၂။ လူ့ဘုံး၊ နတ်ဘုံး၊ ပြဟွာဘုံး၊ အကုန်သွားနိုင်သည်။
မောဟမောင်ကြိုး၊ ဂိတ်ဆီးနေလျှင်၊
ရုပ်နာမ်နှစ်မျိုး၊ ကြောင်းကျိုးမမြှင်၊
မမြှေအနိစ္စ၊ နိစ္စမြှေထင်၊
ဥပမါဖြစ်ဘို့ ခန္ဓာပင်။
- ၃။ သတိမပြတ်၊ ရှုမှတ်နေလျှင်
ရုပ်နာမ်နှစ်မျိုး၊ ကြောင်းကျိုးသိမြှင်၊
လော၊ ဒေါ်၊ မောဟ၊ ကြောင့်ကြောင်းစင်၊
ဥပမါကုန်၏ နိုဗ္ဗာန်ဝင်။

- အာဟာရခါတ်မျိုး၊ ပြည့်ဖြီးစုံလင်၊
ဘောဇ်အများ၊ စားသောက်ရလျှင်၊
အသိဉာဏ်ပွား၊ တရားတွေ့မြင်၊
မဂ်စခန်း၊ တက်လှမ်းနိဗ္ဗာန်ဝင်။
- အရိယာစစ်၊ ဖြစ်လာသောခါ၊
ရတနာသုံးပါး၊ ယုံများကင်းကွာ၊
ဂုဏ်တော်ဆင့်ဆင့်၊ ဉာဏ်ဖြင့်မှန်စွာ
ယုံကြည်ပြား၊ ဖြစ်ပွားမြတ်သွှုံး။
- စောင်းကြီးလျော့ကတီးမရ တင်းကပြတ်သွားမည်။
- မလျော့မတင်းစောင်းကြီးသွင်း သံညွှဲးချို့သာ
သည်။
- ယောဂါတို့လည်း နည်းတူပဲ မလွှဲကျင့်ရမည်။
- သမာဓိ၊ ဂီရိယ ညီနေမှ ရကြနိဗ္ဗာန်ပြည်။
- သခြား၊ ပညာ ညီအောင်သာ ရောက်မှုနိဗ္ဗာန်ပြည်။
- သတိဆိုတာ အရာရာ မှန်စွာလိုလှသည်။
- သတိတစ်လုံးလက်ကိုင်သုံး နောက်ဆုံးနိဗ္ဗာန်ပြည်။

၅၀ + သုတေသနကတ္ထမွှဲဒေသနာ

- ကိုယ်, နှိုတ်, စိတ်၌ ဒုစရိတ်ဖြစ်မှာ၊
လွန်စွာရှုတ်ပြား ရှောင်ရှားဝေးကွား
ကိုလေသံးရပ် ဆိုက်ကပ်ဝင်မှာ
ထိတ်လန့်ရေး ဝေးကရှောင်လိုခွာ။
- စ, လယ်, အဆုံး ကောင်းခြင်းသံးဖြား၊
စုံအောင်ဟောထား တရားကိုသာ၊
ညက်ဖြင့်ထပ်ထပ် သံးသပ်၍သာ၊
သုတများ ဆောင်ထားစိတ်ထဲမှာ။
- အကုသိုလ်များ ရှောင်ရှားပယ်ခွား၊
ကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပွားစုံစွား၊
လေးတန်ခိုင် စုံပြည့်အောင်သာ၊
မဆုတ်နှစ် အားသစ်ကြီးစားမှာ။
- ကြာမြင့်စွာက ပြောပြုမှုတွေ၊
အောက်မူလိုက်က ပေါ်ကြမသွေး၊
ထိုမျှထက်မြက် ရင့်ကျက်ပါပေး၊
သတိနှင့် မလင့်ပြည့်စုံပေး။

- ၈။ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက် ဆိုက်လျက်သိမြင်၊
ကြည်လင်သန့်ရှင်း ဖောက်ထွင်းကာပင်။
ဒုက္ခခံပ်သိမ်း ပြတ်ပြီမ်းရာပင်၊
မြင်နိုင်ပြား ဉာဏ်ကားလွန်ကြည်လင်။
- ၉။ ငါ့လင်ငါ့သားငါ့မယား မှတ်သားတက္ကာငါ။
ငါသာလျှင်တတ် ငါသာမြတ် မှတ်လေမာနငါ။
ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်မှတ်တာ မှတ်ပါဒိဋ္ဌငါ။
- ၁၀။ အနိစ္စမြင်လျှင် မာနစင် ဆိုက်ဝင်နိဗ္ဗာန်ပြည်။
ဒုက္ခမြင်လျှင် တက္ကာစင် ဆိုက်ဝင်နိဗ္ဗာန်ပြည်။
အနတ္တမြင်လျှင် ဒီဒိုစင် ဆိုက်ဝင်နိဗ္ဗာန်ပြည်။
ရုပ်ကိုမြှုပြု ငါကောင်ဟု စွဲမှုဖြစ်လာသည်။
- ၁၁။ ဝေဇာမြှုပြု ငါကောင်ဟု စွဲမှုဖြစ်လာသည်။
(သညာ+သခါရာ ဝိညာက်တို့လည်းနည်းတူ)
ခန္ဓာတီးခုအမှုပြုစွဲမှုဖြစ်လာသည်။
- ၁၂။ ရတနာသုံးရပ်ဆည်းကပ်ယုံစွာ
ရိုသေမြတ်နီး အားကိုးသူမှာ
ပယ်ဘေးကင်းပ အေးမြှုပေတာ
နောက်ဘဝ ရောက်ရန်တ်ဘုံမှာ။

၅၂ + အြေပါဒကထာမ္မာဒသနာ

- တောတောင်သစ်ပင်ကိုးကွယ်လျှင်
ဘေးခွင်မလွတ်ပြီ။
- ရတနာသုံးဝ ကိုးကွယ်က မူချေဘေးကင်းသည်။
- လေးပါးသစ္စာ သီမြင်ကာ အရိယာဖြစ်တော့သည်။
- အရိယာဖြစ်ကဘေးကင်းပ အေးမြှချမ်းသာသည်။
- ယုံကြည်ကျန်းမာ ဖြောင့်စင်းစွာဖြောင့်
လွန်စွာအားထုတ် နာမ်နှင့်ရှုပ်ကို
ဖြစ်ချပ်သီမြင် ဤငါးအင်
မဂ္ဂိုင်ရကြောင်းတည်း။
- ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပင် ထာဝစဉ်
ခင်မင်မြှတ်နှီးကြပါလျှင်
အရွယ်သုံးပါး တစ်ပါးပါး
တရားအားထုတ်ကြစေချင်။

သာဓု-သာဓု-သာဓု